Bijlage - Hoofdlijnen uitwerking TONK Amsterdam

Doelgroep
Amsterdamse huishoudens die verklaren door de coronacrisis te zijn teruggevallen in inkomen, kunnen in aanmerking komen voor een tegemoetkoming in eventuele hoge woonlasten die zij niet meer uit hun inkomen kunnen betalen. Het gaat dan om een tegemoetkoming in het kader van de Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK).
Het moet bij de TONK gaan om een huishouden met een zelfstandige woning in Amsterdam (huur in de vrije sector of in eigendom; dit kan ook een woonschip zijn of woonwagen). Dat het moet gaan om een zelfstandige woonruimte is ook de hoofdregel bij de huurtoeslag. Het ligt in het algemeen niet voor de hand dat de overheid een tegemoetkoming biedt voor het betalen van hoge kosten van onzelfstandige woonruimte. Wanneer iemand een onzelfstandige woonruimte huurt en de lasten daarvan als gevolg van een inkomensterugval niet meer kan betalen, is wellicht een beroep mogelijk op coulance van de verhuurder.

Mensen met een kale huur voor een huis of woonwagen onder € 752 per maand komen niet voor een TONK-vergoeding in aanmerking. Voor hen wordt de huurtoeslag gezien als een passende en toereikende voorziening.

Er wordt een minimumleeftijd van 18 jaar gehanteerd omdat minderjarigen wettelijk gezien zijn uitgesloten van bijstand. Voor een alleenstaande of twee samenwonenden in de AOW-leeftijd (op 31-12-2020) is ook geen toegang tot de TONK. Zij hebben gedurende de hele TONK-periode aanspraak op AOW en eventueel pensioen, en er is minder aanleiding om een aanvullend vangnet te bieden bij een inkomensterugval.

Daar waar de TONK door de gehanteerde criteria onvoldoende soelaas kan bieden aan mensen met hoge woonlasten, is in uitzonderlijke individuele situaties een beroep op (aanvullende) woonkostentoeslag mogelijk. Hierbij worden de reguliere criteria gehanteerd (inkomens- en vermogenstoets).

Vermogensgrens
Voor de woonkostentoeslag geldt in Amsterdam een vermogensgrens van € 6.295 (voor alleenstaande ouders en samenwonenden: € 12.590). De waarde van kostbare bezittingen wordt daarbij ook meegeteld, waaronder overwaarde in de eigen woning. Voor de TONK wordt alleen gekeken naar liquide bestanddelen van iemands privévermogen en worden ruimere vermogensgrenzen gehanteerd, aansluitend bij de vermogensgrenzen voor huurtoeslag (€ 31.340 per persoon). Hiermee kunnen tijdelijk ook mensen die beschikken over spaargeld e.d. een tegemoetkoming krijgen voor hoge woonlasten.

Financiële draagkracht in het inkomen
De eerste € 430 van de woonkosten betalen mensen zelf, ook bij een inkomen op het niveau van het sociaal minimum. Onder woonkosten wordt behalve de huur van een zelfstandige woning, ook verstaan de hypotheekrente en de eventuele erfpachtcanon. Bij een toenemend inkomen kan ook een toenemend bedrag aan woonkosten worden betaald.

Voor de hoogte van de tegemoetkoming TONK gaat het huishoudinkomen pas een rol spelen vanaf ongeveer 110% van het sociaal minimum. Daarbij worden binnen deze beleidsregels maar twee niveaus gehanteerd, namelijk voor een alleenstaande en voor samenwonenden. De keuze om het meerinkomen pas vanaf 110% van het sociaal minimum mee te tellen, is bedoeld om de

tegemoetkoming TONK in hoogte beter te laten aansluiten bij het niveau van de woonkostentoeslag. Bij de woonkostentoeslag wordt weliswaar het meerinkomen al vanaf 100% van de bijstandsnorm gerekend bij iemands financiële draagkracht, maar wordt daarnaast ook gekeken naar aspecten die niet bij de tegemoetkoming TONK worden betrokken. Bijvoorbeeld dat mensen bij een toenemend inkomen minder zorgtoeslag ontvangen. Hierop wordt vervolgens de financiële draagkracht bij de woonkostentoeslag aangepast. Bij de TONK gebeurt dit niet, maar wordt dus pas rekening gehouden met draagkracht vanaf 110% van het sociaal minimum.

Uitvoering en uitbetaling TONK
Voor de TONK wordt een elektronisch aanvraagformulier beschikbaar gesteld waarvoor aanvragers kunnen inloggen met hun DigiD. Dit wordt ook gedaan zodat de toekenning, het bepalen van de hoogte van de tegemoetkoming en de uitbetaling zo veel mogelijk automatisch kunnen plaatsvinden. Daarbij wordt zo veel mogelijk afgegaan op de inlichtingen die de aanvrager verstrekt. Over de aanspraak op tegemoetkoming wordt in één keer voor de hele periode besloten; wijzigingen die naderhand kunnen plaatsvinden in iemand situatie hebben geen invloed op de hoogte van de TONK. Het bedrag aan tegemoetkoming TONK is in principe gelijk aan zesmaal het verschil tussen de noodzakelijke woonkosten en de financiële draagkracht in het inkomen.

Rekenvoorbeeld
Twee samenwonenden zijn teruggevallen tot een inkomen van € 1.800 netto (peilmaand januari 2021). Hun huurwoning heeft een huur van € 1.030 per maand (kale huur). De eerste € 430 kan ook worden betaald uit een inkomen op het sociaal minimum. Van de woonlasten boven dit bedrag – d.w.z. € 600 per maand – wordt verwacht dat de aanvragers nog een deel uit hun inkomen kunnen betalen.
Het huishoudinkomen ligt € 200 boven het gehanteerde sociaal minimum voor samenwonenden (€ 1.600 per maand).
Tot een bedrag van € 400 gaan de woonkosten over januari 2021 de financiële draagkracht in het inkomen te boven. Voor de periode januari-juni 2021 bestaat hiermee aanspraak op een bedrag aan tegemoetkoming TONK van € 2.400 (zesmaal € 400).

De betaalde tegemoetkoming betreft, zoals hiervoor al aangegeven, een bedrag op maat. Het college hanteert hierbij geen staffels. Alleen bij lage uitkomsten wordt de tegemoetkoming TONK naar boven afgerond tot € 300. De tegemoetkoming bedraagt maximaal € 6.000.